

L'ECLECTICA

JOYCE CAROL OATES

UNA TENDRA
DONZELLA

bromera

Tot va començar d'una manera molt innocent, quan Katya Spivak tenia setze anys i Marcus Kidder en tenia seixanta-vuit.

A l'avinguda de l'Oceà del port de Bayhead, a Nova Jersey, a última hora del matí, quan més calor hi feia, ella empentava el cotxet del nadó dels Engelhardt, de deu mesos, i duia de la mà l'altra filla del matrimoni, Tricia, que tenia tres anys. Caminaven pel carrer, ple d'encisadores botigues de luxe que caracteritzaven l'avinguda de l'Oceà: La Botiga de les Núvies, La Sabateria, La Casa del Vímet, Ralph Lauren, Lily Pulitzer, la joiera Crowne, l'establiment Place, la botiga de regals La Caixa de Pandora, la botiga de llenceria i roba de dormir Primavera... Quan ella es va aturar davant la vitrina de Primavera, va sentir molt a prop de l'orella el so inesperat d'una veu:

–Si es poguera fer realitat el teu desig, què triaries?

Li va fer gràcia l'ús de l'expressió «el teu desig». «El teu desig», com en un conte de fades.

A setze anys, ella ja era massa gran per a creure en els contes de fades, però sí que podia creure en la promesa d'aquella magnífica veu masculina que volia saber quin era «el seu desig».

Va mirar l'home amb un somriure als llavis. Al port de Bayhead, la millor actitud, generalment, era respondre amb un somriure. Era probable que fóra un conegut, aquella persona

que havia estat seguint-la, sense perdre-la de vista, i que no havia passat de llarg, com els altres vianants, quan ella es va aturar davant l'aparador de la botiga. Al port de Bayhead, on tots eren tan amables, la gent solia saludar amb un somriure fins i tot els desconeguts; però ella es va quedar una miqueta decebuda en veure que el desconegut era un vell amb els cabells blancs, molt elegant, amb una jaqueta d'esport de color verd clar, una camisa blanca, uns pantalons de pana, també d'un blanc immaculat, i unes sabates nàutiques, igualment blanques. Els ulls d'aquell home eren d'un color blau, fred però sincer, i en tenia les comissures arrugades per dècades de somriures. Com si fóra un personatge romàntic dels musicals antics de Hollywood –Fred Astaire, Gene Kelly?–, l'home duia, fins i tot, un bastó d'eben.

–Vinga, reina, que estic esperant-me... Quin seria el teu desig?

A les vitrines de la botiga Primavera hi havia tantes peces de seda, de roba íntima, que li va semblar molt estrany que algú fóra capaç de veure-ho tot mentre passava pel davant; i li pareixia encara més desconcertant que algú poguera observar què mirava ella. Katya havia estat mirant una camisola roja que es complementava amb unes braguetes del mateix color, tot de seda, molt sensual i ridículament car, que lluïa un maniquí prim i ros, molt elegant, amb una cara preciosa i delicada; però va triar una camisa de dormir blanca, d'estil victorià, que duia un maniquí d'aparença més jove, amb trenes.

–Aquella –va dir Katya.

–Ah! Un gust impecable... Però jo diria que estaves mirant una altra cosa, no? Com ja he dit, benvolguda, has de triar la roba que més t'agrada.

«Benvolguda»... Katya va somriure, desconcertada. Ningú ja no parlava d'aquella manera, llevat, potser, dels personatges de les pel·lícules o de la televisió. «Benvolguda» li sonava a paraula còmica, pintoresca. «Tu ets tan jove i jo sóc tan vell... Si reconeguera que només és una broma, creus que arribaria al cim?»

L'home es va presentar:

–Marcus Kidder, resident cada estiu, des de fa molts anys, al port de Bayhead...

Aquelles paraules també li semblaren divertides, com si allò de Kidder fóra una broma. Però el somriure de l'home era tan sincer i el seu comportament tan cordial, que Katya no va creure que fóra inadequat presentar-se també, ni que fóra d'una manera breu:

–Jo sóc Katya i sóc mainadera...

Va fer una pausa, com si volguera fer-li entendre que aquella paraula tan estúpida no li feia gens de gràcia; de fet, l'odiava. Havia de passar juliol i agost fins al Dia del Treball, el primer dilluns de setembre, treballant per al matrimoni Engelhardt, de Saddle River, a Nova Jersey. Els Engelhardt acabaven de fer-se construir una casa de dues plantes al carrer de la Nova Llibertat, que era en un dels canals del port.

–Potser vosté els coneix –va dir–. Max i Lorraine. Són membres del Club del Iot del port de Bayhead.

–Em sembla que no –va respondre el senyor Kidder, amb un somriure amable–. Deuen formar part de la multitud de gent nova que es multiplica com les mosques pel maig al llarg de la costa de Jersey.

Katya va riure. Li va fer gràcia que, al senyor Kidder, no li agradaren els Engelhardt ni més ni menys que a ella, i

això que ni tan sols els coneixia. Li voldria comprar aquella camisa de dormir? Semblava haver oblidat la proposta, de manera que Katya es va sentir agraïda i decebuda alhora, encara que no ho hauria dubtat gens i li hauria dit: «No, senyor Kidder, gràcies!».

—Bé, me n'he d'anar ja —va anunciar Katya, mentre es posava en marxa—. Adéu.

—I jo també, en la mateixa direcció...

De manera que el senyor Kidder també es posà a caminar al costat de Katya, per l'avinguda de l'Oceà, i va començar a enraonar alegrement amb Tricia, una xiqueta tímida que, ara, no ho semblava tant, seduïda per aquell senyor tan divertit, amb els cabells blancs, que, des del punt de vista d'una criatura de tres anys, podia ser un avi simpàtic o un conegut dels seus pares. Ara, quan passava per davant les vitrines de les botigues, Katya hi observava el reflex de les dues figures: la seua i la del cavaller alt i amb els cabells blancs. La gent devia pensar: «Quina parella!». Katya va somriure perquè la gent podia imaginar que tenien alguna relació o, fins i tot, que estaven junts. Considerava que era estrany veure un home de l'edat del senyor Kidder, tan alt, perquè feia quasi dos metres d'alçada. I caminava amb molta dignitat, amb l'esquena ben recta. I duia aquella roba, que devia ser molt cara, i lluïa aquells cabells blancs, sorprenents, suaus, que s'obrien com dues ales, als costats del front. Tenia la pell lleugerament arrugada, com la d'un guant quan el portes en la mà, i els ulls una miqueta cansats, però no més que els d'ella mateixa quan havia de matinar després d'una nit d'insomni. Però tenia bons colors de cara, com si la sang fluïra càlidament davall la superfície de la pell. Semblava un

home més jove que el seu pare, per això Katya no es podia creure que tinguera l'edat del seu avi: aquella caiguda rapidíssima que començava quan una persona deixava de ser jove. Perquè, per als joves, no hi ha graus de vellesa, com no hi ha graus de mort: o hi ets o no hi ets.

Katya es va adonar que, a pesar d'ajudar-se amb el bastó, el senyor Kidder coixejava lleugerament. Però quan ell va notar que l'observava, va comentar, divertit, dirigint-se a ella i a Tricia:

—Porte una pròtesi cent per cent inorgànica, de plàstic —i es va assenyalar el genoll dret—. Heu sentit alguna vegada una cosa tan increïble?

—Per descomptat que sí —va dir Katya—. La gent, si té diners, pot comprar genolls, malucs, cors o pulmons. No hi ha res impossible, si ets ric. Tricia viurà més de cent anys, o això diuen els seus pares...

Katya va riure i el senyor Kidder també, encara que ningú no hauria sabut dir per què.

—I què em dius de tu, benvolguda Katya? Quant de temps creus que viuràs?

—Jo? No gaire... Potser fins a quaranta, que ja és ser bastant vella...

Katya havia pronunciat aquelles paraules sense reflexionar gens, d'una manera imprudent; només era que sa mare tenia ja més de quaranta anys i ella no se li volia assemblar per res del món.

—A quaranta anys, benvolguda Katya, encara seràs molt jove —va protestar el senyor Kidder—. Per què dius això?

L'home feia cara d'haver-se sorprés sincerament i de no comprendre l'actitud de Katya; però es tractava d'un desa-

cord càlid i amistós, molt diferent a l'animadversió que li demostraven els seus familiars quan no estaven d'acord amb la seua opinió: «Katya té una llengua molt llarga! Li l'hauríem de retallar una miqueta».

–Perquè tinc mals hàbits...

–Mals hàbits! Em costa de creure –el senyor Kidder va fer un gest d'incrèdilitat.

Ni tan sols la mateixa Katya sabia per què deia de tant en tant aquelles coses: «La boca sol repetir les coses que senten les orelles».

Potser només ho havia dit per a impressionar aquell home. Se sentia afalagada per l'interés que el cavaller li havia demostrat, encara que creia que sabia a què es devia o a què es podia deure; però no ho volia reconèixer. Els homes més grans la miraven sovint; el mateix senyor Engelhardt la mirava de reüll de tant en tant, i li somreia amb displicència; però l'actitud d'aquell home era, d'alguna manera, diferent. Katya no hauria pogut dir quina era la diferència, però ho sabia.

En aquells moments passaven per davant l'enorme i luxosa vitrina de la botiga Hilbreth de mobles per a la llar i el senyor Kidder va tocar suaument el muscle de Katya.

–I d'aquesta botiga, Katya, què triaries per a la llar dels teus somnis?

«La llar dels teus somnis.» Una altra expressió poc habitual, que va alterar el pols de Katya. La primera vegada que havia vist aquella botiga, Katya havia notat una punxada fonda al cor: una mescla de pesar, ressentiment, disgust i ràbia contra la gent que podia comprar coses tan cares per a les seues cases de luxe; una enveja infantil. Però ara, davant

la pregunta del senyor Kidder, va mirar aquells mobles amb un somriure il·lusionat: eren molt elegants i molt moderns! Allà no hi havia sofàs lletjos, ni cadires normals, ni colors cridaners o dibuixos amb flors, sinó tons molt suaus. En aquella botiga predominaven els cromats; hi havia sofàs de pell negres, taules baixes de bona fusta, peces de vidre tintat; molts coixins tous de color blat, estores de colors suaus, làmpades de sobretaula molt grans i làmpades de peu elegants, que ni tan sols semblaven necessitar bombetes...

A Vineland, Nova Jersey, que era on vivia la família de Katya, al cor de la regió boscosa de Pine Barrens, no hi havia coses ni remotament semblants a tot allò: només mobles sense gràcia ni consistència, sofàs bruts on t'enfonsaves, cadires de plàstic i taules de fòrmica.

–D'aquesta botiga, m'agrada qualsevol cosa –va dir Katya, somrient per a evitar que aquelles paraules sonaren com un sarcasme–. Però necessitaria una casa molt especial...

–Això es podria arreglar –va dir el senyor Kidder, amb un somriure a penes visible.

Katya s'hi va estremir. Encara que el senyor Kidder només feia broma, per descomptat, el seu reflex al vidre de la botiga resplendia com el d'una fada reflectida en l'aigua d'un llac.

El senyor Kidder no li havia preguntat on portava els xiquets i Katya no li ho havia dit. Però l'home no es va sorprendre en veure que Katya travessava el carrer de la Capella i, després, la carretera, des d'on Katya va portar el cotxet cap al parc de Harbor. Allà, Tricia podia passar una bona estona alimentant els animals que vivien al llac i, si les circumstàncies ho permetien, jugar amb els altres xiquets, al parc infantil. Hi havia mitja dotzena de cignes, unes quantes

oques del Canadà i molts ànecs grans i menuts que movien els culs emplomats quan s'hi acostaven a buscar el menjar. Tricia es divertia molt tirant-los trossets de pa; aquell era, com les hores que passaven a la platja quan feia sol, un dels moments més bons del dia. Katya es cansava de seguida de tirar pa a les oques perquè, en compte de semblar satisfetes, pareixia que tenien més fam cada vegada i allò provocava uns enfrontaments molt violents entre els animals, que tenien alguna cosa de còmic i alguna cosa d'humà. Al parc de Harbor, l'herba que vorejava el llac sempre estava bruta amb milers de taques blanques causades pels ocells; en realitat, allò ni tan sols arribava a ser un llac, sinó un estany que encara minvava al cor de l'estiu. Les altres mainaderes, la majoria de les quals eren hispanes i més grans que Katya, també portaven xiquets caucàsians al parc, perquè hi tiraren trossets de pa als ocells cridaners; Katya coneixia moltes d'aquelles dones, com si ja freqüentara el parc de Harbor des de feia molts mesos, i no només un parell de setmanes.

Katya havia proveït Tricia d'un bon grapat de pa per als ocells i l'havia advertida perquè no s'hi acostara gaire. Quan la xiqueta se'n va anar, molt contenta, el senyor Kidder, que l'observava, va comentar, amb molt de sentiment i recolzat en el seu bastó:

–No t'hauria agradat quedar-te sempre en aquesta edat?

–No –va dir Katya–. Odiava ser tan menuda i tan dèbil...

I em feien por els adults, que eren molt grans.

–I, ara, jo no et sembla tan gran?

–Sí, això vull dir: que vosté encara em fa por.

–Que jo et faig por, benvolguda Katya? No m'ho puc creure.

Katya va somriure. Si l'home estava coquetejant amb ella, i això pareixia, aquella era la manera més estranya de coquetejar que Katya havia vist mai: amb un home que podia ser el seu avi! Encara que, en realitat, era molt diferent de l'avi Spivak, sempre corbat i tremolós per culpa de la beguda. Per canviar de conversa sense que semblara un menyspreu, Katya va comentar:

–Sap què m'agradaria ara? Un cigarret.

–Un cigarret! No seré jo qui te'l done.

Ella havia començat a fumar quan a penes tenia dotze anys. Un dels mals hàbits de Katya.

Ja fumava quan anava a escola. Quan ets una xica i tens bon aspecte, els xics més grans solen convidar-te a fumar; et donen cigarrets i més coses: porros, amfetamines, cervesa... Però, per descomptat, Katya no podia fumar davant dels xiquets. De fet, no podia fumar mai en presència del matrimoni que li pagava, ni tampoc davant d'algú que els ho poguera dir; perquè quan l'entrevistaren per a donar-li la feina, la senyora Engelhardt li havia preguntat si fumava i Katya li havia dit que no. I que tampoc no bevia.

–Caram, això espere! –va ser la resposta escandalitzada de la senyora Engelhardt.

En un to de veu nostàlgic, el senyor Kidder va recordar que ell havia sigut fumador durant molts anys.

–Un vici deplorable i deliciós, com tots els costums que posen en perill la nostra salut –va somriure, com si es disposara a continuar parlant de vicis, però ho va pensar millor i rectificà-. Però, benvolguda Katya, em preocupa saber que tu, tan jove, fumes. Una xica tan atractiva i amb un aspecte tan saludable, amb tota la vida per davant...

–Potser és per això –Katya va aixecar els muscles, indifere-
rent–, perquè tinc molta vida per davant.

Katya tornà a notar la sensació que havia impressionat aquell home, que l’havia desconcertat. La seua conversa, que semblava tan capritxosa, casual, intranscendent i espontània com els crits dels xiquets que tiraven pa a les oques, era en realitat una altra cosa: una conversa amb intencions deliberades, com un corrent subterrani d’aigua que no es pot detectar des de la superfície de la terra. Mentrestant, Katya no havia deixat de moure suaument el cotxet del nadó, amb un moviment rítmic que el feia somriure quan ella el mirava, com si foren dos enamorats. Un somriure fàcil de confondre amb el d’un enamorat, va pensar Katya.

A Vineland, Katya ja havia començat a encarregar-se d’uns quants xiquets, com ara els fills de la seua germana major, i havia arribat a la conclusió que ella no volia tindre fills, ni aleshores ni mai. Però al port de Bayhead, on els fills dels residents eren tan estimats i exhalaven una tendresa inesperada, s’ho havia replantejat.

–Quina edat tens, benvolguda? Si no et molesta la pregunta...

«Quina edat tens?» Katya va somriure tímidament, amb un moviment lleuger del llavi inferior, i va respondre amb una altra pregunta:

–Quina edat aparente?

Amb la samarreta cenyida i els pantalons texans curts, amb aquells braços lleugerament bronzejats, com les cames, amb aquella cua de cavall rossa i amb els ulls grisos i molt vius, que miraven la cara del senyor Kidder d’una manera provocadora, Katya sabia que tenia un aspecte molt atractiu.

A penes feia un metre seixanta d'estatura, era prima però ben proporcionada i tenia els molls de les cames ben durs.

Els ulls del senyor Kidder la miraven de dalt a baix, amb parsimònia.

–Jo diria que tens, almenys, setze anys... Massa jove per a ser mainadera, potser? I, de fet, semblés encara més jove.

–L'edat de la seua néta?

El senyor Kidder va somriure, tens.

–Jo no tinc cap néta –va dir, aspre–. No en tinc cap de la meua sang, almenys.

Per l'expressió freda dels seus ulls blaus i per la tensió dels llavis, Katya va notar que no li havia agradat el comentari. El senyor Kidder dibuixava siluetes invisibles amb el bastó.

–Kidder... És el seu nom de veritat o un nom que vostè s'ha inventat?

–Kidder és un cognom real. I Marcus Kidder és dolorosament real. Et donaré una targeta de visita, benvolguda Katya.

El senyor Kidder va traure una targeta menuda de la butxaca i, a la part de darrere, va escriure el seu número màgic, que no constava a la guia.

Marcus Cullen Kidder
Carrer de Proxmire, 17
Port de Bayhead, N. J.

–Vine a veure'm aviat, qualsevol dia, Katya. Si vols, pots portar també la petita Tricia i el seu tendre germanet. Demà, a l'hora del te?

Katya es va guardar la targeta blanca a la butxaca.

–Sí, pot ser...

Però, fredament, pensava que no hi aniria mai.

En aquell moment, l'estany va entrar en erupció. Un xiquet havia tirat dins l'aigua un tros de pa massa gran, que va provocar un gran aldarull entre els animals: ales que batten, gralls nerviosos, una confrontació molt violenta entre les oques del Canadà i els ànecs més atrevits.

–Tricia, vine! –Katya va córrer cap a la vora del llac i va agafar la xiqueta, que s'havia posat a plorar–. No plores, preciosa, que no t'han fet mal. Només són uns ànecs escandalosos que tenen molta fam i per això s'han posat nerviosos. Ja ens n'anem.

Katya es va sentir culpable perquè s'havia distret parlant amb el senyor Kidder. Un d'aquells animals més grans li hauria pogut ferir les cames o, pitjor encara, els braços o la cara.

–Fora, fora!

El senyor Kidder va espantar els ocells amb el bastó i els va obligar a tornar a l'aigua. Era com un personatge còmic, però valent, en una pel·lícula per a xiquets: un protector de la infància. Aquella acció va fer riure els xiquets que ploraven abans, i les seues mainaderes. Però Katya no reia.

–Anem, Tricia. És hora de tornar a casa.

Ja en tenia prou, de parc, i ja en tenia prou del seu amic, el cavaller dels cabells blancs. També en tenia prou de Katya Spivak mateixa, pensant només a traure'n algun benefici personal, i per això va notar que la cobria una ona de repulsió i de por; considerava que havia comés un error en haver passat tant de temps amb aquell home i en haver acceptat la seua targeta de visita. Quan ja se n'anava de pressa, amb els xiquets dels Engelhardt, el senyor Kidder la va seguir i, de

lluny, li va dir que, si li permetia acompanyar-la, pagaria un taxi per a tots, que després el portaria a sa casa.

–No res –va dir–, un passeig de cinc minuts...

–No, no, gràcies –va dir Katya, girant el cap–. Això, ara, no seria una bona idea.

«Estimada, creia que t’havia perdut, fins i tot abans d’haver-te conegut.»